

ZPRÁVY A OHLASY

Měsíčník novoměstského sboru

Leden
2024

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV EVANGELICKÁ
FARNÍ SBOR V NOVÉM MĚSTĚ NA MORAVĚ

Ročník
XXIII.

Informace ze sboru

V měsíci lednu a únoru budeme vystavovat potvrzení o daru pro daňové účely.

Akce ve sboru leden 2024

3.1.	18.00 – Staršovstvo
5.1.	18.00 - Schůzka učitelů NŠ
9.1.	19.30 - Kruh
15.1. Pozor pondělí!	9.30 – KAVÁRNIČKA – Jakub Žárský - Špicberky
17.1.	18.00 – ekumenické bohoslužby – evangelický kostel NM
20.1.	18.00 - Mládež
1.2.	18.00 – Večer s hostem – Jiří Schneider – Izrael a Palestina – válka a mír
2.2.	18.00 - Schůzka učitelů NŠ
7.2.	18.00 – Staršovstvo

Z lednového staršovstva

- Vděčné ohlédnutí za Adventem a vánočními svátky
- Novinky - nové dveře u presbytery přinášející lepší tepelný komfort a díky I.Fialovi; qr kódy v kostele (bude rozšířeno).
- Souhlas se křtem Romana Brabce.
- Zvýšení mezd zaměstnankyň sboru.
- Ustavení komise pro partnerství se zahraničím - Lišková, Jirků, Ruml.
- Zveme k moderovanému rozhovoru s architektem Brychtou o možnostech využití novoměstského kostela.
- Diskutovány na závěr změny při slavení večere Páně (mošt, děti) a také ve vedení seznamu členů s hlasovacím právem.

Z novoročního kázání Josefa Křenka

Koncem roku jsem náhodou narazil v knihovně na sbírku kázání Josefa Křenka (rodáka z Kundratic, později faráře v USA, v Praze u Klimenta a nakonec synodního seniora) „Duchem Páně k svobodě“, vydané v roce 1922. Přetiskujeme část jeho novoročního kázání z 1. ledna 1922 proneseného na Královských Vinohradech (zřejmě ve vinohradském sboru). Text je ponechán v tehdejší pravopisné podobě:

V touž hodinu vyšli prstové ruky lidské a psali naproti svícnu na stěně paláce královského a král hleděl na část ruky, kteráž psala... I přistoupili všichni mudrci královští, ale nemohli písma toho čísti ani výkladu oznámiti králi.“ Daniel 5,5.8

...Je dnes Nový rok. Balsazar před záhadným nápisem nabývá pro nás zvláštního, působivého významu. V takové chvíli jistě na nás mocněji doléhá tajemství a záhada života. Nuže, jak pak my před ní stojíme. Nestojíme jako Balsazar a jeho královští vykladači? Ruka píše před chvějícím se svícnem naší duše, jež jest „svící Hospodinovou“. Píše zase! Napsala novou cifru v dějích světa. A píše dál! Každý den je slovem. Naše zkušenosti, cesty i necesty, toť věty v knize života s různými pocity a přízvuky, otázkami a výkřiky. Ale dovedeme čísti život? Kam směřuje, jaký je jeho smysl, obsah i cíl? Stojíš dosud před záhadou, člověče, vykladači královský, a připojuješ se k těm, o nichž platí: „A nemohli písma toho čísti?“

Byl by to smutný začátek, kdybychom měli stát bezradně před záhadným nápisem. Nenít' nic děsnějšího, jako: žít a nevědět proč, anebo: vědět proč, a nevědět jak! A proto má duše se ptát před nápisem života: Musím tu stát věčně před záhadou? Je to účelem žití? Je život nerozřešitelnou šarádou? Nevěřím! Vždyť přece člověk staví na tom, že v celém všemíru je všecko uzákoněno. Jen já, který zákony ty odkrývám a v službu podrobuji, jen já bych měl být bytostí beze smyslu? I ten můj život musí míti kladný smysl! Jest otázka, jak dlouho budu i já vidět jen prsty ruky, která píše záhadné nápisy, a jak dlouho budu bezmocně stát před takovým záhadným nápisem?

Jak dlouho? Tak slyším ptát se vaše duše, záhadami svázané. Dovedu vám říci něco rozhodného k ujasnění? Na tuto otázku vaši odpovídám: Budeme Balsazary, bude Balsazarem celé lidstvo, dokud

budeme život čísti jen povrchem a materiálním smyslem a nikoli z ducha a duchem! Přiznejme si to jen upřímně. Pokořme se my, královští vykladači, a připusťme, že při těch rozmanitých snahách, přečísti záhadu života, ještě jsme nedodělali pravého smyslu.

Co jsi vyčetl, čtenáři královský, když čteš život jen tak populárně, zběžně, jak ruka na zdi píše, když den za dnem odchází? Čteš snad asi takto: Mládí zalétlo, a já mu nerozuměl! Síla zmizela, a já ji nevyužil. Žiji v před a chápu teprve při pohledu zpět. ...

Jak čteš dny štěstí a radosti? Nejednou tak, že je štěstí a blaho pádem tvým. A jak čteš dny zkoušek a bolestí? Tak, že klesáš a trpkneš, malomyslníš a zoufáš pod tím těžkým „Proč?“ A jak čteš dny své ve společnosti s těmi, s nimiž jsi spjat krví i povoláním? Tak, že teprve nad hrobem si říkáš: Žil jsem s ním, ale vlastně teprve teď si to uvědomuji! A jak čteš dny šedé a jednotvárné práce a starostí? S trpkým povzdechem bez tepla a světla v duši: Co nejzdárnějšího v nich, jest práce a bída. ...

Anebo se jdeš poučit k celému lidstvu a ptáš se: Umíš čísti život? Jak čteš? Synové lidští: umíme čísti život? Snad si odpovíme pravdivě na tuto otázku po takové světové lekci, jakou jsme prožili my i národové světa před očima našima? Hlásáme humanitu, zachování lidského plemene, cenu všech hodnot lidských; a využijeme všech vymožeností kultury, abychom utopili v krvi celé národy a umožili hladem stáří a otrávilí dětství a zatížili generace nezrozené! Umíme čísti? – Poplašné: Mene, mene tekel! Píší prstové ruky dějinné – a synové Adamovi dosud jako Balsazar!

Bratři a sestry, při uznání všeho, co jsme dobře vyčetli ze života, přiznejme s pokáním, že jsme teprve slabikovali svůj život po té nejhlubší stránce, a že jsme smrtelně klopýtali přes jeho abecedu! A řekněme si dnes, že nenajdeme smyslu života, kdybychom ho četli geologicky, fysicky i chemicky, biologicky i psychologicky, historicky a sociologicky a všecko toto třeba ještě hebrejsky, řecky i latinsky, anebo v esperantu, nebude-li nám duchovní svět skutečností a nenaučí-li nás čísti víra živá, hory přenášející. Bez této síly budeme Fausty, vyznávajícími, že jsme křížem prošli všechny obory vědění a jsme blázny, jak jsme byli dřív. Bez této víry budem říkat se Šestovem: Poslední slovo filosofie jest: osamění. Nebo s Hamletem: Nevím vlastně ani v nejmenším, čeho si žádám!

Vyváznout z bezsmyslnosti znamená mu: založit život na Bohu, jako základu všeho; povstat v síle vědomí Božího a žít v oddané spolupráci s Jeho vůlí. Bez této náboženské síly život upadá a kazí se. Život zachrání jen silná víra, hluboká láska a nezdolná

naděje, čerpající sílu z vnitřní jistoty, že základem všeho jest živý Bůh a smyslem všeho Jeho božský plán. V živém náboženství člověk pochopí, že pravý život jest hluboké, duchovní soužití s věčným, nikoliv sobecké vyžití života v povrchnosti. Bez této vnitřní síly znesvěcuje člověk posvátnou nádobu života svého, jako Balsazar nádoby chrámové, a na konec ji rozbíjí, místo co by jí sloužil k vzdělání jiných. V soužití s Bohem

nalézá člověk vnitřní cenu své osobnosti. Chápe, že je synem a dcerou Boží...

Proto, bratří a sestry, nám jest nade všechno třeba tohoto nového obsahu života. Teprve potom z těch jednotlivých slabik a vět, jimž učí nás zkušenost, věda i kultura, vyčteme něco kladného, vzestupného, vítězného. Teprve potom nebudeme vidět jen konce prstů ruky lidské, píšící záhady, ale vydechnem při radostném objevu: Plnost zákona i proroků, plnost života vůbec jest láska k Bohu a bližnímu, projádřená službou jeho cílům.

Ó by jen přišel nový Daniel, který by nás tak probudil. Ó by přišel dřív, než budeme zvaženi, sečtení a nalezni lehčí! A vy se ptáte: jest takový buditel, jest někdo, jehož příklad, slovo i duch, láska i oddanost by nás pozvedly k takovým výším? A hle, přes moře bouřných století i dnes nám zní tak nepřekonatelně silně: „Pojďte a učte se ode mne!“ Ano, Ježíš, Syn Člověka a Syn Boha živého jest Ten, v němž duše hledající dotkne se pravých základů, obsahu a cíle života. On má moc otevřít ústa němá a duši zamlklou, aby v spleitosti záhad roztála své zamotání vítěznou vírou, jež učí říci Věčnému až ze hlubin: Abba, Otče! On tě povede svou novou metodou, prostou, ale nejhlubší, když ti bude přimlouvát: Nebudete-li jako děti, nikoli nevejdete do království nebeského! On tě naučí chodit jako syna světla, bojovat jako rytíře, dokonat jako spoludělníka Božího. On s tebou sestoupí i v krise nejtemnější a vyučí, že i ve tmě kříže lze vyzpívat píseň života vítězným: „Dokonáno! Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého!“ To proto jen, že za rukou písící tvé, i všeho světa děje, naučí tě vidět a chápat bijící srdce Otcovo...

Věřím... - o Krédu I

Slovem „věřím“ začíná vyznání víry a označení „věřící“ je vlastně jakýmsi souhrnným názvem pro ty, kdo chodí do kostela, jsou křesťany (ale nejen je). Opravdu věříme, důvěřujeme. To je myslím důležitá věc – moci hlasitě vyznat: „Věřím.“ Mám někoho důvěryhodného, objevil jsem něco, někoho, komu a čemu se dá věřit. Světem se spíš nejen dnes šíří, že věřit se nedá tomu či onomu, nebo rovnou nevěřte raději nikomu, ničemu se věřit nedá... Vedle toho my už prvním slovem vyznáváme, že jsme něco takového poznali, co je důvěryhodné, co se osvědčilo, čemu a komu se dá přece jen věřit. To je velká věc.

Zároveň a na druhou stranu – už to slovo věřím poukazuje, že jde o svědectví, o něco jiného, než je věc jistoty. Leckdy bývá víra stavěna do protikladu s věděním, jistotou, dokonce coby protiklad vědy. Jsou ale věci, kterým nezbyvá než věřit. I to, že země je kulatá,

je vlastně věc důvěry, protože málokdo z nás se dostane do vesmíru, abychom si to na vlastní oči ověřili. A víra je taky zásadní v mezilidských vztazích – buď druhému věříte a důvěřujete, nebo ne. Do druhého nevidíte. A věřit můžeme či nemusíme také vzhledem k věcem budoucím. Tak se důvěra skrytá pod to slůvko věřím ukazuje podle mého jako něco, bez čeho nemůžeme být (protože i ti, co o sobě řeknou, že ničemu nevěří, přece jen něčemu věřit musejí, třeba své nevíře). A ještě to „věřím“, je řečené v první osobě, platí za mě osobně. To nejde obejít, já věřím, důvěřuji a to vyznávám, nikdo to za mě neodvěří. A je to začátek, dál se ukáže a poví, co nám věřícím připadá důvěryhodné, hodné slov víry a naděje.

Ondřej Ruml

Dvě pozvání

Mnohé trápí v posledních měsících situace Izraele a Palestiny – a také to, že příliš nevíme, proč a nač. O historii, současnosti i možném vývoji do budoucna bude v rámci večeru s hostem ve čtvrtek 1. února, od 18.00 vyprávět Jiří Schneider, synodní kurátor naší církve, bývalý velvyslanec v Izraeli a diplomat.

A v pátek 5. a v sobotu 6. dubna přivítáme dvě pracovnice Českého katolického biblického díla, se kterými bychom vyráběli biblické postavičky. Bude potřeba nejméně 12 účastníků (max.

30), na kurzu si každý vyrobí jednu postavičku. Součástí kurzu výroby biblických postaviček je i praktická práce s vybraným úryvkem z

Bible. V pátek od 17.00 a v sobotu zhruba 9-17. Prosíme, abyste promysleli a během února se přihlásili. Biblické postavičky by se pak používaly při katechezi a biblické práci ve sboru, ale také v domově Pomněnka a jinde.

Pozapomenuté lednové výročí

Moc se to zdánlivě do církevního tisku nehodí, ale v lednu – konkrétně 21. – uplyne 100 let od smrti Vladimíra Iljiče Uljanova, známějšího pod přezdívkou Lenin, ruského revolucionáře a představitele bolševiků. Asi bych toto výročí zaregistroval někdy zpětně a ani by mě nenapadlo je připomínat na stránkách sborového časopisu (ač je pravda, že Lenin a s ním spojený komunismus měli na křesťanství a v jistém dosahu i na náš sbor vliv ne nepatrný), ale na podzim jsem při objednávání knih zavadil o knihu amerického novináře maďarského původu Victora Sebestyena „Lenin – Osobnost, ideologie, teror“ (Praha 2021). Tu jsem si objednal a (na rozdíl od těch ostatních) ji dočetl za doby prodlužujících se listopadových večerů. Tedy si přece neodpustím pár odstavců o osobnosti, se kterou jsme se asi my dříve narození setkali, ale kterou – musím se přiznat – jsem zase tolik neznal.

Vladimír Iljič se narodil v ruském Simbirsku, v rodině gymnaziálního ředitele a později státního rady. Otec pozdějšího revolucionáře usiloval o liberalizaci carského režimu a pozdvihnutí ruské společnosti. Zřejmě největší zlom v životě celé rodiny i mladého Vladimíra nastal v průběhu jednoho roku, kdy krátce po padesátce zemřel jeho otec a o rok později byl za účast na přípravě atentátu na cara popraven jeho starší a velmi nadaný bratr Alexandr. To poznamenalo celou rodinu a nasměrovalo další sourozence (nejen budoucího Lenina) na cestu rozchodu s tehdejšími režimem. Tento obrat není v knize příliš popsán, stejně jako jiné osobní pohnutky a pochody Leninovy (snad proto, že k nim není mnoho podkladů a Lenin coby profesionální revolucionář do nich zřejmě nedával příliš nahlédnout).

Popsána je ale podrobně neveselá situace tehdejšího Ruska a nekompetence jeho vlád v čele s cary, provázená občasnými pokusy o reformy, které málokdy byly myšleny upřímně a byly následovány zase postupným utahováním šroubů a vedly později zřejmě už k nevyhnutelnému důsledku – totiž, že jedinou šanci na změnu je pád režimu. Dokonalosti v tomto polovičatém a takřka vždy špatném rozhodování dosáhl (poslední) ruský car Mikuláš II. Ale to předbíhám. Lenin vystuduje práva (komplikovaně, cejch bratra atentátníka na něm ulpívá) a místo vykonávání advokátské praxe se záhy zapojí do politické činnosti. Je za to uvězněn a na tři roky poslán do (ruské speciality) vyhnanství, kam jej následuje levicová aktivistka Naděžda Krupská a tam se s ní také Vladimír Iljič ožení (což rovněž ukazuje, jak carské tresty byly do jisté míry relativně mírné, neplatilo to ovšem vždy).

Další Leninova cesta potom vede přes pobyt v exilu - především

ve Švýcarsku a Anglii. V té době dojde k vnitřnímu rozdělení sociálně demokratické strany Ruska na bolševickou menšinu (ano, ten rozpor je na místě - Leninovou zásluhou bylo, že se mu dařilo silou osobnosti a slova, byť lživého, vsugerovat nejen současníkům, že jeho frakce ve straně je ta větší, ačkoli v tu chvíli byla menšinou). Lenin působí v té době především jako novinář a stranický

funkcionář. Coby příležitost k revoluci pak uvidí propuknuvší (první)

světovou válku, po níž, tuší, dojde ke zhroucení režimu. Po pádu carského režimu a vzniku tzv. Prozatímní vlády se vrací za pomoci Německa (ve slavném zapečetěném vlaku) do revolučního Ruska, aby tam získal moc a pomohl ukončit boj Ruska proti Německu (a tím mu uvolnil ruce a síly pro poslední ofenzivu na západní frontě). Lenin a bolševici slibují mír a pozemkovou reformu, která rozdělí půdu velkostatkářů a šlechticů chudým rolníkům. Tím získávají popularitu, zároveň je z knihy patrné, že za bolševiky nestojí ani zdaleka většina společnosti a samotná revoluce je spíš souhrou šťastných okolností, neschopnosti protivníků a bezskrupulózního přístupu především Lenina, který v tu dobu neotřesitelně stojí v čele revoluce. V čele nového státu pak stojí jen pár let, po sérii mrtvic už jen bezmocně přihlíží mocenskému boji, který se rozhoří o jeho nástupnictví. Paradoxní konec mu pak připraví spočinutí jeho nabalzamovaného těla v mauzoleu (proti výslovnému nesouhlasu jeho ženy) v podobě jakési komunistické relikvie a dokladu, že „Lenin žije!“

Při četbě jsem se neubráníl jistému obdivu vůči němu, především jeho obrovské vůli a ukázněnosti – Lenin měl rozčleněný čas dne na čtvrt hodiny, v každé z nich musel učinit něco důležitého (číst, psát, studovat, diskutovat). Měl rád hory, Alpy a ruskou krajinu zvláště. Zůstal skromný i po zisku moci, tím se vyjímal a přesahoval ostatní bolševické vůdce. Zároveň mě až mrazilo z jeho tvrdosti a cílevědomosti, s nimiž se neohlížel na druhé (a do jisté míry ani na sebe).

Ve čtvrté třídě, někdy v roce 1987 nám „soudružka“ učitelka přiznávala jisté nedostatky socialismu, ale držela se představy, že kdyby žil Lenin, tak by všechno bylo jinak. Tím si jist nejsem, ale jistý jsem si tím, že zločiny a krutost bolševického režimu mají svůj počátek už u něj – on sám povolil při potlačení povstání rolníků užití chemických zbraní, či zákrok proti pravoslavné církvi, při kterém zahynou desítky tisíc pravoslavných kněží, spustil instrukcí tajné policii Čeka: „Čím větší množství reakcionářských kněží a reakcionářské buržoazie bude v této záležitosti zastřeleno, tím lépe.“

Ondřej Ruml

Dívat se před sebe

Téměř každé ráno chodím na procházku na kopec. To místo mám rád, protože je odsud hezký rozhled. Navíc každé ráno je svým způsobem jiné a pokaždé se v krajině odehrává trošku jiný příběh. Slunce je vždy v jiné pozici, takže vrhá jiné světlo. Někdy se po úbočích táhne mlha, jindy sedí pevně usazená v údolích, nebo se převaluje přes kopečky, jako když pára stoupá z hrnce. Někdy jsou mraky tak nízko, že to vypadá, že se rozčesávají o koruny stromů, jindy tvoří huňatou šálu na horizontu. Jsou dny, kdy fouká vítr tak silně, že to s člověkem zacloumá, a pak jsou dny, kdy je téměř bezvětří, slunce stojí ještě nízko nad obzorem, nad hlavou zpívají skřivani a rozhled z kopce je opravdu úchvatný. Podlehnu té nádheře, a přitom hledím za daleké obzory a v hlavě se mi odehrávají smyšlené příběhy. Třeba si představuji, co asi dělají lidé v těch dálavách. Možná tam ve stejnou chvíli stojí někdo na podobném kopci a přemýšlí stejně jako já. Při tom zahledění pokračuji ve své cestě pastvinou a teprve když mi mírně podjede noha, a já zabalancuji, zjistím, že jsem stoupl do kravského lejna. Zůstala po mě dlouhá rozmazaná stopa, v noze nepříjemná bolest způsobená náhlým škubnutím; a zbytek trusu zarytý do podrážky mých outdoorových bot. Tento konkrétní zážitek, který měl zcela jasnou příčinu – moji nepozornost, a zcela jasný důsledek, moje probrání se, mi připomněl jednu důležitou věc. Někdy pro věci vzdálené nevidíme věci blízké. Zabýváme se řešením situací, které jsou pro nás těžko dosažitelné, nebo máme jenom malou šanci je přímo ovlivnit. Přitom přehlízíme drobné každodenní příběhy, které se odehrávají přímo před námi. Nezřídka jsou to přitom situace, které v důsledku mohou ovlivnit i ony velké věci, třeba nadměrnou spotřebu, která nás neudělá šťastnějšími ani nepřispěje k lepšímu stavu Země, takže bude mít dopad na životy našich potomků. Pak jsou tu vztahové záležitosti naše, našich nejbližších a přátel. I do nich můžeme zasáhnout, třeba tím, že dokážeme druhým naslouchat.

Neříkám, že bychom neměli hledět do dálky, do budoucnosti, a tím se vzdát našich tužeb a plánů. Můj zážitek z kopce mi ale připomenul, že cesta k jejich uskutečnění nebývá snadná ani rychlá a občas bývá plná různých nástrah, které bychom neměli přehlížet. A

také bychom měli vnímat, že po té cestě nejdeme sami, a že by jí měli kráčet i ti, kteří přijdou po nás.

Petr Hladík, publikováno v Českém rozhlase v roce 2023.

PF 2024

„Nejkrásnější na světě nejsou věci, ale chvíle, okamžiky, vteřiny...“

Karel Čapek

Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Do příspěvků není obsahově zasahováno. Názory autorů příspěvků nejsou vždy totožné s názory redakce nebo Farního sboru ČCE v Novém Město na Moravě. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

©Zprávy a ohlasy

Měsíčník novoměstského sboru ČCE

Pro vnitřní potřebu vydává:

Farní sbor Českobratrské církve evangelické

Křenkova 151

592 31 Nové Město na Moravě

tel. 566 616 244, IČ 43378854

e-mail: nmm@evangnet.cz

Číslo sborového účtu: 253070437/0600

K tisku připravil Slávek Žilka – e-mail: slavek.zilka@atlas.cz